

Sygn. akt IV Ua 25/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Elżbieta Wojtczuk (spr.)

Sędziowie: SO Katarzyna Antoniak

SO Jacek Witkowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2018 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do zasiłku chorobowego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 maja 2017r. sygn. akt IV U 25/17

oddala apelację.

K. A. E. W. J. W.

Sygn. akt IV Ua 25/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 listopada 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał ubezpieczonej M. K. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 3 września 2016 r. do 18 października 2016 r. oraz ustalił podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za ten okres w wysokości 2.099,44 zł.

Organ rentowy wskazał, że ubezpieczona podlegała ubezpieczeniu chorobowemu od 1 czerwca 2013 r. do 22 stycznia 2015 r. i od 1 marca 2015 r. do 4 września 2015 r., ubezpieczeniu zdrowotnemu od 5 września 2015 r. do 31 października 2015 r. Następnie w okresie od 1 listopada 2015r. do 10 grudnia 2015 r. zawiesiła prowadzenie działalności gospodarczej. Potem podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu od 11 grudnia 2015 r. do 2 września 2016 r. oraz ubezpieczeniu chorobowemu od 3 września 2016 r. do chwili obecnej. Okres pobierania zasiłku macierzyńskiego nie jest traktowany jako przerwa w ubezpieczeniu chorobowym, jeżeli osoba pobierająca zasiłek macierzyński nadal prowadzi działalność, tj. nie zgłosiła jej zawieszenia na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. W razie zawieszenia działalności ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia ustania tytułu podlegania temu ubezpieczeniu.

Organ rentowy powołał się na treść art. 48 a ust. 1 i art. 50 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Wskazał, że ustalając podstawę wymiaru zasiłku chorobowego ubezpieczonej od 3 września 2016 r. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe za okres od stycznia 2016 r. do sierpnia 2016 r. na 0 zł. W związku z tym nie występuje nadwyżka zadeklarowanej kwoty w stosunku do miesięcznej najniższej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe za okres od stycznia do sierpnia 2016 r. Zatem podstawę wymiaru zasiłku chorobowego należnego od 3 września 2016 r. stanowi najniższa postawa wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe po pomniejszeniu o kwotę stanowiącą 13,71%.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona M. K. domagała się jej zmiany w części dotyczącej ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 3 września 2016 r. do 18 października 2016 r. w wysokości 2.099,04 zł i ustalenie tej podstawy w wysokości 9.897,50 zł oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

Ubezpieczona wskazała, że organ rentowy przyznał jej zasiłek macierzyński od 5 września 2015 r. do 2 września 2016 r. od kwoty wynagrodzenia miesięcznego wysokości 9.897,50 zł. Następnie otrzymała zwolnienie lekarskie od 1 września 2016 r. Ubezpieczona powołała się na treść art. 43 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz wyroki Sądu Najwyższego z 14 września 2016 r., II UK 329/15, 21 lipca 2016 r., I UK 295/15 i 20 stycznia 2016 r., II UK 206/15. Wskazała, że w jej przypadku nie było żadnej przerwy. Zasiłek macierzyński i zwolnienie lekarskie zajął się. Jej zdaniem organ rentowy powinien ustalić podstawę wymiaru zasiłku chorobowego od tej samej kwoty, która była podstawą wymiaru zasiłku macierzyńskiego od 5 września 2015 r. do 2 września 2016 r., tj. 9.897,50 zł, gdyż przerwa między okresami niezdolności do pracy była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe, a w rzeczywistości jej nie było.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pełnomocnik organu rentowego wskazał, że art. 43 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zawarty jest w rozdziale 8 zatytułowanym „Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym będącym pracownikami”. Natomiast art. 48 zawarty jest w rozdziale 9 zatytułowanym „Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym niebędącym pracownikami” i w ustępie 2 zawiera odwołanie do odpowiedniego zastosowania przepisów art. 36 ust. 2-4, art. 38 ust. 1, art. 42, art. 43 i art. 46, z zastrzeżeniem art. 48a-50 ustawy. Z językowej wykładni art. 48 ust. 2 wynika, że przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przysługującemu ubezpieczonemu niebędącemu pracownikiem stosuje się odpowiednio przepis art. 43 ustawy, jednak przy jego stosowaniu należy mieć na uwadze treść art. 48a-50 ustawy („z zastrzeżeniem”). Jeżeli ubezpieczona pobierała zasiłki i między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jaki i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwania była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe i jednocześnie zaszła jedna z sytuacji określonych w art. 48 a (w przypadku ubezpieczonego, dla którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe stanowi zadeklarowana kwota, podlegającego ubezpieczeniu chorobowemu przez okres krótszy niż okres 12 miesięcy), art. 49 (jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego ubezpieczenia chorobowego), art. 50 (jeżeli w okresie, w którym mowa w art. 48 lub 48 a, przychód ubezpieczonego niebędącego pracownikiem uległ zmniejszeniu wskutek niewykonywania pracy lub działalności w okresie pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego albo odbywania ćwiczeń wojskowych), to art. 43 nie będzie miał zastosowania.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie IV U 25/17 zmienił decyzję z dnia 25 listopada 2016 r., w ten sposób, że ustalił podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 3 września 2016 r. do 18 października 2016 r. w wysokości 9897,50 zł.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

M. K. podlegała ubezpieczeniu chorobowemu od 1 czerwca 2013 r. do 22 stycznia 2015 r. i od 1 marca 2015 r. do 4 września 2015 r. W okresie od 5 września 2015 r. do 2 września 2016 r. został jej przyznany zasiłek macierzyński w wysokości 80% podstawowego wynagrodzenia miesięcznego, tj. od kwoty 9.897,50 zł. Następnie od 5 września 2015 r.

do 31 października 2015 r. M. K. podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu. W okresie od 1 listopada 2015 r. do 10 grudnia 2015 r. zawiesiła prowadzenie działalności gospodarczej. Następnie M. K. podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu od 11 grudnia 2015 r. do 2 września 2016 r. Z dniem 3 września 2016 r. wznowiła ubezpieczenie chorobowe.

Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie bezsporny okazał się stan faktyczny, sporna natomiast była jego interpretacja w świetle przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 372 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 48 ust. 1 podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu niebędącemu pracownikiem stanowi przeciętny miesięczny przychód za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. W myśl ust. 2 przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu niebędącemu pracownikiem stosuje się odpowiednio przepisy art. 36 ust. 2-4, art. 38 ust. 1, art. 42, art. 43 i art. 46, z zastrzeżeniem art. 48a-50.

Zgodnie z art. 43 podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe.

Sąd Rejonowy powołał stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu wyroku z 14 września 2016 r. (II UK 329/15, LEX nr 2141225) w sprawie dotyczącej ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego osoby prowadzącej pozarolniczą działalność, zgodnie z którym obowiązuje zasada, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego ustala się odrębnie dla każdego okresu niezdolności do pracy oraz według reguł dotyczących tytułu ubezpieczenia chorobowego, z którego ubezpieczony wywodzi uprawnienia (art. 46, 48 ust. 1 i art. 49 ustawy). Wyjątkiem przewidzianym w art. 43 ustawy jest nieustalenie na nowo podstawy wymiaru świadczenia, jeżeli między okresami pobierania zasiłków (zarówno tego samego, jak i innego rodzaju) nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż trzy miesiące kalendarzowe. Rozstrzygając, czy w razie ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego ze względu na zawieszenie działalności gospodarczej podstawa wymiaru zasiłku powinna doznać ograniczenia i nie przewyższać kwoty przeciętnego wynagrodzenia, zgodnie z art. 46 w związku z 48 ust. 2 ustawy, czy też na podstawie art. 43 w związku z 48 ust. 2 ustawy, powinna to być wartość niezmienna, ustalona wcześniej na podstawie przychodu z jednego miesiąca ubezpieczenia, należy uznać za prawidłowe zastosowanie art. 43 ustawy, w każdym wypadku, gdy niezdolność do pracy była w rozumieniu tego przepisu nieprzerwana i powstała w czasie ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 ustawy). Przewiduje się wówczas utrwalenie wartości zasiłku chorobowego. To, że w czasie pobierania zasiłku chorobowego ubezpieczony z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej zgłosił jej zawieszenie jest oczywistym skutkiem niezdolności przedsiębiorcy do pracy w stopniu uzasadniającym pobieranie zasiłku chorobowego. Zdarzenie to nie może powodować żadnych ujemnych skutków w zakresie realizacji ubezpieczenia chorobowego w ramach określonych w art. 43 ustawy. Inaczej mówiąc, w czasie trwania okresu zasiłkowego, wysokość zasiłku, do którego prawo powstało w czasie ubezpieczenia, nie może podlegać weryfikacji z powodu krótkotrwałego ustania tytułu ubezpieczenia w trakcie jego nieprzerwanego pobierania.

Sąd Rejonowy w pełni podzielił powyższą argumentację popartą szczegółową analizą przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i ich wzajemnej relacji w przypadku ubezpieczonych niebędących pracownikami i odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazał, że ubezpieczona pobierała zasiłek macierzyński w okresie od 5 września 2015 r. do 2 września 2016 r. (w wysokości 9.897,50 zł), kolejny zasiłek, tym razem chorobowy został jej przyznany od 3 września 2016 r. do 18 października 2016 r., tak więc między okresami pobierania zasiłków innego rodzaju nie było przerwy. Została zatem spełniona dyspozycja art. 43 przywołanej ustawy. W konsekwencji podstawa wymiaru zasiłku chorobowego za ten drugi okres powinna być określona w wysokości 9.897,50 zł, a nie 2.099,44 zł, skoro obowiązujące przepisy wprowadzają zasadę utrwalenia wartości zasiłku chorobowego. Fakt zawieszenia przez ubezpieczoną działalności gospodarczej w okresie od 1 listopada 2015 r. do 10 grudnia 2015 r. nie ma wpływu na wysokość tak ustalonej podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, gdyż możliwość jej korekty przewiduje jedynie art. 40 w.w ustawy, który nie jest

jednak przewidziany wśród zasad ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym niebędącym pracownikami.

Reasumując, Sąd Rejonowy uznał, że obniżenie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego należnego ubezpieczonej w okresie od 3 września 2016r. do 18 października 2016 r. okazało się nieprawidłowe, a zaskarżona decyzja na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc podlega zmianie.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 19 maja 2017r. wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wydanie orzeczenia tj. art. 233 § 1 kpc przez wyprowadzenie za zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających przez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki do odstąpienia od ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 48 ust. 2 w zw. z art. 48a ust. 1 i art. 50 oraz art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2016 r., poz. 372) poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że w czasie trwania okresu zasiłkowego, wysokość zasiłku, do którego prawo powstało w czasie ubezpieczenia, nie może podlegać weryfikacji z powodu krótkotrwałego ustania tytułu ubezpieczenia w trakcie jego nieprzerwanego pobierania, podczas gdy wykładnia językowa tych przepisów pozwala przyjąć, że przerwanie ubezpieczenia chorobowego skutkuje ustaleniem na nowo podstawy wymiaru zasiłku, nawet jeżeli nie wystąpiła przerwa w pobieraniu zasiłków (tego samego lub innego rodzaju), albo jest krótsza niż 3 miesiące.

Podnosząc powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Podniesione w apelacji zarzuty dotyczące zarówno naruszenia prawa materialnego jak i obrazu przepisów postępowania nie zasługują na uwzględnienie. Sąd Rejonowy wydał trafne i odpowiadające prawu orzeczenie. Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, w całości akceptuje i przyjmuje za własne, a zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Sąd Rejonowy nie dopuścił się sprzeczności istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego, wszechstronnie go rozważył a przy jego ocenie nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów określonej przepisem art. 233§1 kpc. W tym miejscu należy również podkreślić, że w niniejszej sprawie stan faktyczny nie był sporny, sporna pozostawała jedynie wykładnia art. 48 ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Art. 48 ust. 2 w/w ustawy stanowi, iż przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu niebędącemu pracownikiem stosuje się odpowiednio przepisy art. 36 ust. 2-4, art. 38 ust. 1, art. 42, art. 43 i art. 46, z zastrzeżeniem art. 48a-50.

informacje o jednostce

Zgodnie z art. 43 podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż trzy miesiące.

Celem tego przepisu jest urealnienie wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego (zasiłku chorobowego) w relacji do wynagrodzenia za pracę lub przychodu z tytułu działalności gospodarczej. Art. 43 stosuje się jedynie

wówczas, gdy wszystkie okresy pobierania zasiłku chorobowego powstały u tego samego pracodawcy (płatnika składek), co ma miejsce w niniejszej sprawie. Powyższy pogląd akceptowany jest również w doktrynie (por. M. Gersdorf, B. Gudowska, Komentarz do ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, Warszawa 2012, str. 682, 683; I. Jędrasik - Jankowska, Prawo socjalne. Komentarz). Kwestia sporną pozostawała okoliczność jaka jest relacja między art. 43 ustawy a jej art. 48a-50, które z tych przepisów mają pierwszeństwo w stosowaniu. Należy wskazać, że zasady wyrażone w art. 48a-50 ustawy o świadczeniach pieniężnych dotyczące ustalania podstawy wymiaru zasiłku chorobowego doznają wyjątku w wypadku nieustalania na nowo podstawy wymiaru świadczenia przewidzianym w art. 43, jeżeli między okresami pobierania zasiłków (zarówno tego samego, jak i innego rodzaju) nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż trzy miesiące kalendarzowe (art. 48 ust. 2 ustawy). Rozstrzygając relację między art. 48a-50 i art. 43 ustawy, należy stwierdzić, że art. 48a-50 stosuje się wtedy, gdy oblicza się podstawę wymiaru zasiłku, natomiast art. 43 ustawy w okolicznościach, w których podstawy wymiaru świadczenia nie oblicza się (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2016 r., II UK 206/15, niepubl. i z dnia 14 września 2016 r., II UK 329/15, niepubl.). Ustawodawca przewidział, że ze względu na kontynuację świadczeń możliwe jest wykorzystanie podstawy ich wymiaru obliczonej na potrzeby uprzednio nabytego świadczenia.

Jedynym kryterium wskazanym w art. 43 ustawy o świadczeniach pieniężnych jest nieistnienie przerwy między okresami pobierania zasiłków - zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju - albo wystąpienie przerwy nie dłuższej niż trzy miesiące kalendarzowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 372/04, OSNP 2005 Nr 21, poz. 343).

W okolicznościach niniejszej sprawy ubezpieczona przebywała na zasiłku macierzyńskim w okresie od 5 września 2015 r. do 2 września 2016r., a następnie od 3 września 2016 r. otrzymała prawo do zasiłku chorobowego, w związku z powyższym, między pobieraniem przez nią zasiłku macierzyńskiego i chorobowego nie było żadnej przerwy i nie zachodzi podstawa do ustalania nowej podstawy wymiaru zasiłku chorobowego.

Organ rentowy ponosił, że ustalenie nowej podstawy wymiaru zasiłku chorobowego jest zasadne, ze względu na to, że ubezpieczona w okresie od 01.11.2015 r. do 10.12.2015 r. zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej. W tym okresie ubezpieczona była uprawniona do zasiłku macierzyńskiego. Stanowisko organu rentowego jest błędne. W wyroku z dnia 14 września 2016 r. w sprawie II UK 329/15 Sąd Najwyższy stwierdził, że „nie ustala się nowej podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, do którego prawo powstało w czasie przed zawieszeniem działalności gospodarczej, jeżeli nie było jakiegokolwiek przerwy w okresie pobierania tego zasiłku (art. 43 w związku z art. 46 oraz art. 49 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1368, ze zm.). Artykuł 43 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ma zastosowanie w każdym wypadku, gdy niezdolność do pracy była w rozumieniu tego przepisu nieprzerwana i powstała w czasie ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 ustawy). Przewiduje się wówczas utrwalenie wartości zasiłku chorobowego To, że w czasie pobierania zasiłku chorobowego ubezpieczony z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej zgłosił jej zawieszenie jest oczywistym skutkiem niezdolności przedsiębiorcy do pracy w stopniu uzasadniającym pobieranie zasiłku chorobowego. Zdarzenie to nie może powodować żadnych ujemnych skutków w zakresie realizacji ubezpieczenia chorobowego w ramach określonych w art. 43 ustawy. Inaczej mówiąc, w czasie trwania okresu zasiłkowego, wysokość zasiłku, do którego prawo powstało w czasie ubezpieczenia, nie może podlegać weryfikacji z powodu krótkotrwałego ustania tytułu ubezpieczenia w trakcie jego nieprzerwanego pobierania.” Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego przyjmując je również za własne. Na powyższym orzeczeniu oparł swoje rozstrzygnięcie również Sąd Rejonowy i wobec powyższego Sąd pierwszej instancji nie naruszył przepisów prawa materialnego wymienionych w apelacji. Fakt, że w okresie od 01.11.2015 r. do 10.12.2015 r. ubezpieczona zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej, przebywając w tym czasie na zasiłku macierzyńskim nie powoduje dla niej ujemnych skutków w zakresie realizacji ubezpieczenia chorobowego w ramach określonych art. 43 ustawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

K. A. E. W. J. W.